

*Granskning av
årsredovisning
2014*

Vilhelmina kommun

Jonas Anundsson
Anders Färnstrand

april 2015

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
2.3.	Revisionskriterier	3
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	5
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	5
3.1.1.2.	Investeringsredovisning	6
3.1.1.3.	Driftredovisning	6
3.1.2.	Balanskrav	7
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	7
3.1.3.1.	Finansiella mål	8
3.1.3.2.	Mål för verksamheten	8
3.1.4.	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag.....	8
3.2.	Rättvisande räkenskaper	8
3.2.1.	Resultaträkning	8
3.2.2.	Balansräkning	9
3.2.3.	Kassaflödesanalys.....	10
3.2.4.	Sammanställd redovisning	10
3.2.5.	Tilläggsupplysningar	10

1. *Sammanfattning*

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b).

Förvaltningsberättelsen innehåller en uppföljning av tio av de arton verksamhetsmålen och de tre finansiella mål som fullmäktige har angivit i 2014 års budget.

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som svag.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse som svag.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.

Kommunen avviker från god redovisningssed avseende värderingsfrågor enligt följande:

- RKR:s rekommendation nummer 11.4. Redovisning av materiella anläggningstillgångar. Kravet på komponentavskrivningar tillämpas inte. Avvikelsen redovisas inte öppet i årsredovisningens avsnitt ”Redovisningsprinciper”.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning

- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas redovisning av sitt uppdrag har inte granskats inom ramen för årsredovisningen utan ingår istället i granskningen av den övergripande ansvarsutövningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på den årsredovisning som fastställdes av kommunstyrelsen 2015-03-31 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2015-04-27.

2.3. Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen som enligt 8 kap 18 § KL ska godkännas av kommunfullmäktige.

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen
- Kommunal redovisningslag
- Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning

-
- Fullmäktiges beslut om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen ingen beskrivning om hur ekonomin utvecklas de närmaste åren.

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltning. Under avsnittet ”Måluppfyllelse utifrån mål uppsatta i budget och strategiplan 2014-2016” beskrivs och redovisas finansiella nyckeltal som ger uttryck för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet..

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunala redovisningslagen 4:5 skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. Vi vill framhålla att för att en utvärdering skall kunna ske bör mål för den finansiella ställningen anges. I dagsläget finns målsättningar kopplade till god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv men vi anser att det är oklart om dessa även är tillämpliga vid utvärdering av kommunens ekonomiska ställning.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen redovisas inte på ett tydligt sätt väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Förväntad utveckling

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Kopplingen bör göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas enligt KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen saknar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i

koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2. Upplysning lämnas om koncernföretagens resultat.

Pensionsredovisning

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel.

Upplysningar har även lämnats i årsredovisningen om särskild avtalspension och visstidspensioner i enlighet med RKR 2.1.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Hur kommunstyrelse och nämnder arbetar med styrning och uppföljning bör även beskrivas i förvaltningsberättelsen.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Enligt lag om kommunal redovisning ska förvaltningsberättelsen innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Vi noterar att förvaltningsberättelsen saknar redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Av förvaltningsberättelsen framgår att nettoinvesteringarna uppgår till 17 151 tkr. Investeringsbudgeten inklusive tilläggsanslag uppgår till 16 762 tkr.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Vi noterar att de större nämnderna i likhet med flera år tidigare fortsätter att redovisa negativa budgetavvikelser. Utfallet visar på behovet av styrning och en god intern kontroll som säkerställer det ekonomiska utfallet.

Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista augusti redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, tkr	2014	Budget	Prognos	Budget- avvikelse	Prognos- avvikelse
Kommunstyrelse	85 305	80 414	86 231	4 891	-926
Utbildningsnämnden	194 939	187 421	196 302	7 518	-1 363
Socialnämnden	176 315	170 118	183 294	6 197	-6 979
Miljö- och byggnadsnämnden	1 456	2 173	2 031	-717	-575
Summa nämnderna	458 015	440 126	467 858	17 889	-9 843

Budgetavvikelserna kommenteras enligt följande:

- Kommunstyrelsen, underskott fastigheter 4 242 tkr och näring 3 394 tkr samt överskott GVA 2 177 tkr.
- Utbildningsnämnden, underskott grundskola 3 686 tkr och gymnasieskola 5 257 tkr samt överskott interkommunalersättning och bidrag 1 608 tkr.
- Socialnämnden, underskott LSS-omsorg 8 588 tkr och individ- och familjeomsorgen 5 757 tkr samt överskott äldreomsorgen 5 353 tkr och immigration 3 953 tkr.
- Miljö- och byggnadsnämnden, överskott intäkter 116 tkr samt lägre personalkostnader 598 tkr.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning att balanskravet inte uppfyllts.

Avstämning av årets resultat enligt balanskravets bestämmelser har skett enligt 4 kapitlet i kommunal redovisningslag.

Balanskravsutredning	Vår bedömning 2014
Ingående justerat resultat	0
Resultat enligt resultaträkning	-7 128
Avgår realisationsvinster	-91
Utgående justerat resultat	-7 219

Förvaltningsberättelsen uppfyller inte kraven avseende upplysningar kring hanteringen av det negativa resultatet då ingen upplysning alls lämnas.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som svag.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering verksamhetsmålen uppfyllelse som svag.

Under rubriken "Måluppfyllelse utifrån mål uppsatta i budget- och strategiplan 2014-2016" redovisas de finansiella målen och uppföljningen av dessa samt en del av de verksamhetsmässiga målen och uppföljningen av dessa.

3.1.3.1. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2014:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2014	Utfall 2014	Måluppfyllelse, KS bedömning
Vilhelmina kommun ska ha ett budgeterat resultat som minst ska motsvara 1,2 % av skatter och bidrag.	Det budgeterade resultatet för 2014 uppgick netto till 8 505 tkr.	Målet är uppnått då det budgeterade resultatet för 2014, netto, uppgick till +8 505 tkr. 1,2 % av skatter och bidrag uppgick till 5 436 tkr.
Amorteringarna ska uppgå till minst 6,8 % årligen. För 2014 uppgår beloppet till 4 165 tkr.	Amorteringarna uppgick 2014 till 3 718 tkr, dvs 6,1 %.	Målet är inte uppnått. Amorteringar uppgick 2014 till 3 718 tkr, dvs 6,1 %.
Soliditeten ska årligen stärkas och uppgå till 73 % som långsiktigt mål (exkl skuld för pensioner intjänade före 1998).	Soliditeten uppgår per 2014-12-31 till 68 %.	Målet är delvis uppnått då soliditeten uppgick till 68 % vid årsskiftet 2014/2015.

3.1.3.2. Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt arton verksamhetsmål. Av dessa följs elva upp i förvaltningsberättelsen. Tre av målen uppnås, fem mål uppnås inte och tre kan inte mätas då uppgifter för jämförelse kommer först till sommaren 2015.

3.1.4. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att nämndernas redovisningar innehåller redovisning av utfallet av årets verksamhet i förhållande till fastställda mål och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år och prognos.

Resultaträkning	Utfall 2014	Utfall 2013	Budget 2014	Prognos 2014
Verksamhetens intäkter	184 941	167 994	187 899	200 473
Verksamhetens kostnader	-628 430	-587 956	-619 743	-665 852
Avskrivningar	-16 766	-15 638	-16 367	-16 739
Verksamhetens nettokostnader	-460 255	-435 600	-448 211	-482 118
Skatteintäkter	258 203	250 900	256 534	259 458
Generella statsbidrag och utjämning	194 773	190 034	195 577	194 741
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>452 976</i>	<i>440 934</i>	<i>452 111</i>	<i>454 199</i>
Finansiella intäkter	6 717	8 282	15 350	16 063
Finansiella kostnader	-6 566	-4 072	-10 746	4 397
Årets resultat	-7 128	9 544	8 504	-7 459

En analys av händelser, förändrade redovisningsprinciper och ”opåverkbara” poster som haft väsentlig påverkan på *skillnaden* mellan åren redovisas nedan.

- Årets resultat 2013 inkluderar återbetalning av AFA medel med 9 565 tkr, exkluderas beloppet var resultatet 2013 -21 tkr.
- Verksamhetens nettokostnader har ökat med 3,4 % om ovan nämnda återbetalning exkluderas samtidigt som skatter och statsbidrag ökat med 2,7 %.
- Det finansiella nettot har sjunkit från 4 210 tkr till 151 tkr.

Ovanstående innebär en resultatförsämring mellan åren på 7 107 tkr.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Kommunen har ännu inte i tillräcklig grad vidtagit åtgärder för att förbereda och anpassa sin redovisning till detta krav och inga åtgärder har påverkat resultat- eller balansräkning under 2014. Åtgärder för anpassning till god redovisningssed vad avser komponentavskrivning bör därför snarast vidtas.

Avsättningar för pensioner redovisas i enlighet med bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen vilket medför att pensionsförmåner intjänade före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

3.2.3. *Kassaflödesanalys*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar. Kassaflödesanalysen hänvisar inte till några noter.

Överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. *Sammanställd redovisning*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Beskrivning av metod för konsolideringen av underliggande enheter saknas liksom noter till resultat- och balansräkningens poster. Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation RKR 8.2 ska dessa uppgifter finnas med.

3.2.5. *Tilläggsupplysningar*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar delvis *uppfyller* KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

Följande rekommendationer har dock kommunen inte följt fullt ut:

RKR 8.2 Sammanställd redovisning	Delvis	Förvaltningsberättelsen bör kompletteras med information om den samlade verksamhetens utveckling, personalförhållanden och förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning. Resultat- och balansräkningen bör kompletteras med noter.
----------------------------------	--------	--

RKR 11.4 Redovisning av materiella anläggningstillgångar	Delvis	Avskrivningar på anläggningar och byggnader påbörjas först då slutbesiktning ägt rum. Uppgift om nyttjandeperiod saknas i redovisningsprinciperna. Komponentavskrivningar tillämpas inte.
RKR 18 Redovisning av intäkter från avgifter, bidrag och försäljning	Delvis	Bidrag ur bygdemedel redovisas som en minskning av tillgångens anskaffningsvärde.

2015-04-13

Anders Färnstrand

Anders Färnstrand
Projektledare/Uppdragsledare